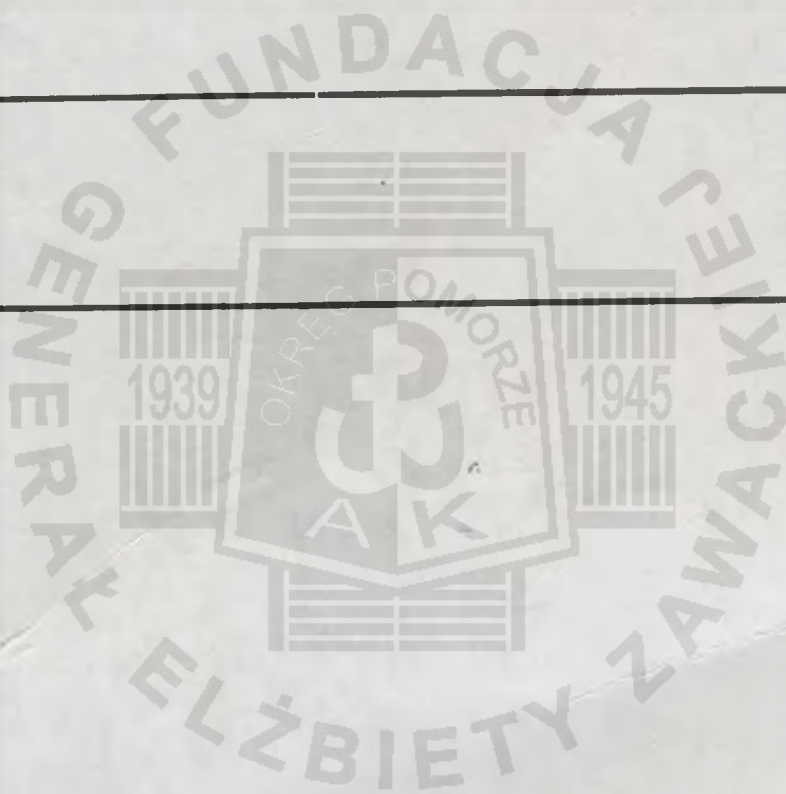

poprzedni nr J. 176

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Archiwum i Muzeum Pomorskiej Armii Krajowej
ul. Piłsudskiego 10, Bydgoszcz 85 22 186
e-mail: zak@fundacja-elzbiety-zawackiej.pl; www.fundacja-elzbiety-zawackiej.pl
NIP: 525-273-627; REGON: 142736
KRS 000001692
Nr r-ku 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

Bydgoszcz
AK

++
pik. Wrzesiński Edward
ps. „Włodek”

Nr: 176/7853on.

IS ZAWARTOŚCI TECZKI —

Wrasiniński Edward
T.M.: 176/785 Pom.
Bydgoszcz AK

I/1. Relacja k. 4 s. 1-4

I/2. Dokumenty (sensu stricte) dotyczące osoby relatora k. 5 s. 1-9

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora k. 1 s. 1

II. Materiały uzupełniające relację k. 6 s. 1-6

III/1 – Materiały dotyczące rodziny relatora —

III/2 – Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 – Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III/4 – Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 – inne... —

IV. Korespondencja —

.....
.....
.....
.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne

k. 16

VI. Fotografie

dwie ikony

1/1. Relacja - Wnieszimski Edward:

1. Relacja Edwarda Wnieszimskiego
opisane 1. 02. 1988 r., kserokop. napis. k. 4 s. 1-4
z Arch. E. Zawackiej

Relacja Edwarda Wrzesińskiego ps. Włodek

ARCHIWUM
Biblioteka Związku
M-176
poz. 115-1989

Życie moje w zasadniczym przebiegu związane było z wojskiem w Państwowym Gimnazjum Klasycznym w Bydgoszczy. Okres gimnazjalny to aktywny udział w pracach 5-tej drużyny harcerskiej im. Zawiszy Czarnego, 385 dni obozów stałych i wędrownych, kursów, m. in. /drużynowych, instruktorski/peknienie obowiązków przybocznego komendy II hufca, próba na podharcemistrza.

We wrześniu 1937r. powołanie do służby wojskowej - Szkoła Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim, a po zadeklarowaniu do służby zawodowej Szkoła Podchorążych Artylerii w Toruniu. Przydział wojenny w sierpniu 1939 r. do 27 pól we Włodzimierzu Wołyńskim. Grupa "Włodzimierz" skutecznie wzbraniała przejścia przez Bug pod Uściługiem wojskom niemieckim, zadając im dotkliwe straty, szczególnie ogniem artylerii. W walkach tych brałem udział na stanowisku dowódcy plutonu 75 mm armat. W tym okresie powiadomiono nas /nieoficjalnie/ o nadaniu stopnia podporucznika. We Włodzimierzu przebywał także marsz. Śmigły-Rydz, który stąd wyjechał w nocy z 13 /14 września.

17 lub 18 września grupa "Włodzimierz" opuściła garnizon udając się do Hrubieszowa. Próby przedostania się na południe/ na Węgry/ skończyły się niepowodzeniem pod Rawą Ruską i odtąd kierujemy się na Zamość-Warszawę. Kończy się to niestety obozem jenieckim w Górze Kalwarii. Z obozu zbiegłem, udając się do Bydgoszczy. Panował tu straszny terror. Z okien naszego mieszkania przy ulicy Śniadeckich często widziałem samochody załadowane ludźmi żywi i martwi/ kierujące się w stronę Dłacu Piastowskiego. Polacy, a szczególnie młodzi mężczyźni, starali nie rzucić się w oczy okupantom i przebywali raczej w domach, ulce były zbyt niebezpieczne. Obowiązywał przymus pracy, byłem zatrudniony wraz z bratem Henrykiem jako chłupnik - krawiec.

Do miasta wracali powoli jego mieszkańcy, a wśród nich bardzo nieliczni oficerowie, podchorążowie, podoficerowie zawodowi. W kontaktach osobistych, rozmowach poruszano coraz częściej i śmielej problemy zabezpieczenia sprzętu wojskowego pozostałego po walkach i sprawy zorganizowania się na czas końca wojny i przepędzenia okupanta.

Pierwsze moje kontakty miały miejsce wśród żołnierzy zawodowych już pod koniec 1939r, a w styczniu następnego roku zostałem zaprzysiężony do Z W Z - skrót jeszcze długi czas był określany jako "Związek Wojskowych Zawodowych". Pierwsze zadania to kolportowanie wiadomości radiowych i podnoszenie na duchu, poszukiwanie broni i innego sprzętu wojskowego, ustalenie żołnierzy, którzy wrócili do miasta.

Wzmagają się represje, Niemcy wysiedlają z miasta, wysyłają na przymusowe roboty do Niemiec. Mają miejsce aresztowania, procesy, wyroki, wywozy do obozów koncentracyjnych. Zorganizowane piątki, potem trójki topnieją i rozrywają się. Rwą się kontakty w pionach organizacyjnych i poziomach. Np. mój przełożony w latach 1940-41 kpt. Hoffmann zostaje aresztowany i wysłany do Sztutthofu. Pomógł mi, gdy 2 lata później ja tam trafiłem/. Znowu szukanie kontaktów wiązanie zerwanych nici organizacyjnych.

2

W czerwcu 1942r., w wyniku kontroli mieszkań Polaków, zostaliśmy skierowani wraz z bratem do pracy przymusowej do składnicy amunicji lotniczej w Osowej Górze. / Luftmunitionsanstalt/ jako robotnicy transportowi. W tym czasie ~~stała~~ moje kontakty organizacyjne to: Zygmunt Szatkowski / Wiesław/, Józef Eichstaedt / Mikrus/, Aleksander Szulc / "Michał" ; niezależnie "Willi" / nazwiska nie znam / na Warszawę, gdzie stanowić miałem rezerwę organizacyjną / II rzut ? /

Ze względu na miejsce pracy, otrzymałem zadanie zorganizowania placówki w Osowej Górze z głównym zadaniem zaopatrywania w amunicję, broń i inny sprzęt wojskowy, prowadzenie wywiadu odnośnie adresatów wysyłanej amunicji. Z czasem doszedł do tego ~~sabotaż~~ - sabotaż polegający na uszczuplaniu zapasów amunicji / zakopywanie w ziemi na terenie zakładu/, uszkodzanie zapalników bomb. Między innymi do wagonów z bombami lotniczymi ładowaliśmy na spód mąkę / L C-10 / posiadającą zabezpieczony zapalnik bezkadnikowy. Kładko się ją wzdłuż osi wagonu, większe szarpnięcie wagonu na trasie, powodowało wybuch.

Zadanie zorganizowania placówki wykonałem werbując i zaprzysięgając jako bezpośrednich współpracowników:

chor. Leona Stobrawę / powstaniec wielkopolski/ jako swego zastępcę, st. wachm. Władysław Kowalskiego

Później dodatkowo:

Aleksander Iwanow _ do przefzutu amunicji do Borów Tucholskich

Tadeusz Brukwicki _ organizacja i utrzymanie łączności, współpraca z harcerzami

Henryk Wrzesiński / mój brat/ zakopywanie amunicji, oraz jej wywóz poza składnicę

Druga trójka nie wiedziała kto jest komendantem. Kontakt z nią był przez mego zastępcę.

W składnicy Stobrawa pełnił obowiązki kierownika brygady, jego podwładnym był Kowalski, reszta to robotnicy transportowi.

Wypadły mi w czasie pracy w składnicy dwa niebezpieczne zadania : pierwsze to wykopywanie w rejonie kanału bydgoskiego bomby lotniczej i drugie to ponowne zabezpieczenie wiązek mąk bomb 10 kg. służących do rażenia celów na powierzchni / L C-10 / W niektórych bombach były uzbrojone zapalniki. Trzeba było je wykręcić, same skorupy z materiałem wybuchowym mogły być ponownie użyte po wkręceniu nowych zapalników.

Z frontu przywożono do składnicy duże ilości kusek, amunicji do broni ręcznej części uzbrojenia, nieraz znalazła się część rewolweru, a nawet cały. To wszystko wędrowało do baraku, w którym pracowały kobiety, których zadaniem była segregacja, czyszczenie, konserwacja, i pakowanie do skrzynek. Stąd to trafiało do nas.

Naszym zadaniem było uszczuplenie tego, co krobiono przez zakopywanie, palnięcie na nową amunicję i wywóz poza obręb np. do Borów Tucholskich czy w miasteczko.

W miarę sukcesów wojsk niemieckich na wschodzie i na Bałkanach znajdowano niewybuchy bomb. W gnieździe zapalników znajdowało się kartka podająca składnicę, w której bomba została uzbrojona. Stąd, za moich czasów, dwukrotne "wizyty" Komisji i gestapo. Nasz ogniomistrz był zainteresowany w tym, by nie jechać na front i stwierdzić

ntwierdzał, że cały czas był przy nas; pracujemy dobrze. Sprawdzenie gotowych do wysyłki bomb nie wykazało żadnych uszkodzeń czy nieprawidłowości. Widocznie defekty nastąpiły później. Po drugiej kontroli zostałem jednak zwolniony z pracy.

Bezpośrednią komendę nad placówką przejął mój zastępca p. Stobrawa /Z-ca. Kowalski/. Dalszy kontakt utrzymywałem przez mego brata, który nadal tam pozostał, zwolniono go później przenosząc do Łągnowa.

Zostałem zatrudniony w fabryce "Kauczuk"/" Ostlandwerke"/ul. Mordońska, gdzie wykonywano przodki do kuchni i dział.

Z mieszkania zostaliśmy wysiedleni i zamieszkaliśmy na strychu tego samego budynku. Jedyną dogodność to dwa wejścia / od ul. śniadeckich i Sienkiewicza/ Otrzymałem polecenie zorganizowania punktu przyjmowania poczty z Torunia. Zorganizowałem go u p. Szantruczka przy ul. 20 Stycznia.

W marcu 1944r. nastąpiła kolejna wyspa. Objęła Toruń i Bydgoszcz. Aresztowani zostali " Wiesław" - Szatkowski, Eichstaedt- " Mikrus", Ula Klunder. Jako zagrożony miałem wyjechać do Borów Tucholskich.

1 kwietnia, po pracy powiadomikiem i ostrzegłem Stobrawę oraz Kowalskiego, nie wiedziałem że na mnie już czekają gestapowcy na strychu /nasze nowe mieszkanie/Zabrano mnie do siedziby gestapo przy stadionie, tam już zastałem skatowanego p. Szantruczka uwieszzonego za kajdanki na kaloryferze, obok na półłodze pas rupturowy i protezę. Na stole kartka / dobrze widoczna/ z moim nazwiskiem i adresem / podejście psychologiczne/.

W nocy przywieźli do konfrontacji Szatkowskiego i Eichstaedta. Stąd po " wstępny" przesłuchaniu trafikiem do więzienia przy Wąkach Jagiellońskich/ były browar/. W okresie świąt Wielkanocnych miał miejsce nalot na Bydgoszcz. Prześlano nas z cel do piwnic. Przy okazji zdołaliśmy się skontaktować/szczególnie " Mikrus" z aresztowanymi z Torunia/ i ~~uzgodnić~~ uzgodnić zeznania . Chodziło o ograniczenie zasięgu wyspy, co moim zdaniem, się udało. Pod koniec sierpnia przewieziono nas do obozu koncentracyjnego w Sztutzhofie. W tym czasie do obozu trafiło wielu powstańców warszawskich, którzy od samego początku zaczęli organizować odczyty, wykłady, rozpoczęła się także konspiracja.

Najtrudniejszy okres obozu to jego ewakuacja, którą rozpoczęła się 25 stycznia 1945r. Pędzono nas pieszo dziesiątki km. w głębokim śniegu, bocznymi drogami przez Pomorze, zimno, głód od czasu do czasu brudny ziemniak z parownika dla świąt, noclegi w kościołach. Pomagali jak mogli Kaszubi; im wielu z nas zawdzięcza życie. Każdy blok stanowił jedną kolumnę, kto zostawał z tyłu otrzymywał strzał w potylicę.. W m. Gans k/ Lęborka umieszczono nas w młodzieżowym obozie budowlanych. Kopaliśmy rowy, praca ciężka ponad nasze siły.

Wśród ~~więźni~~ więźniów coraz bardziej rozprzestrzenia się tyfus. Uderzenie wojsk radzieckich, odcięły nas od zachodu* ~~były one wprowadzone~~

Żywych wyprowadzono na drogę do Gdańska. Na drogach głównych i bocznych ścisk Kolumny więźniarek i więźniów różnych narodowości podążają w różnych krzyżujących się kierunkach. Nas ostatecznie zamknięto w więzieniu w Wejcherowie. Strażnicy uciekli, opanowaliśmy całe więzienie.

Jednej nocy wracają żołnierze SS, gdyż potrzebują mężczyzn do kopania rowów i obrony Gdańska. Do nas zebranych na dziedzińcu więzienia otworzyli ogień karabinowy. Są zabici i ranni. Nad ranem do miasta wjeżdżają czołgi radzieckie. Jesteśmy wolni. Ja w tym czasie choruję na typową chorobę obozową. Biegunka występuje w formie dość ostrej. W szpitalu radzieckim udzielają nam wszystkim niezbędnej pomocy. Niektórzy b. więźniowie rozliczają się z funkcyjnymi.. Wracam do domu do Bydgoszczy. 25 czerwca 1945r. zostałem ~~ponownie~~ powołany do służby wojskowej; weryfikacja stopnia oficerskiego; 5 lutego 1973r. przechodzę na emeryturę w stopniu pułkownika, ostatnia funkcja- zastępca kierownika Studium Wojskowego Akademii Rolniczej w Poznaniu.

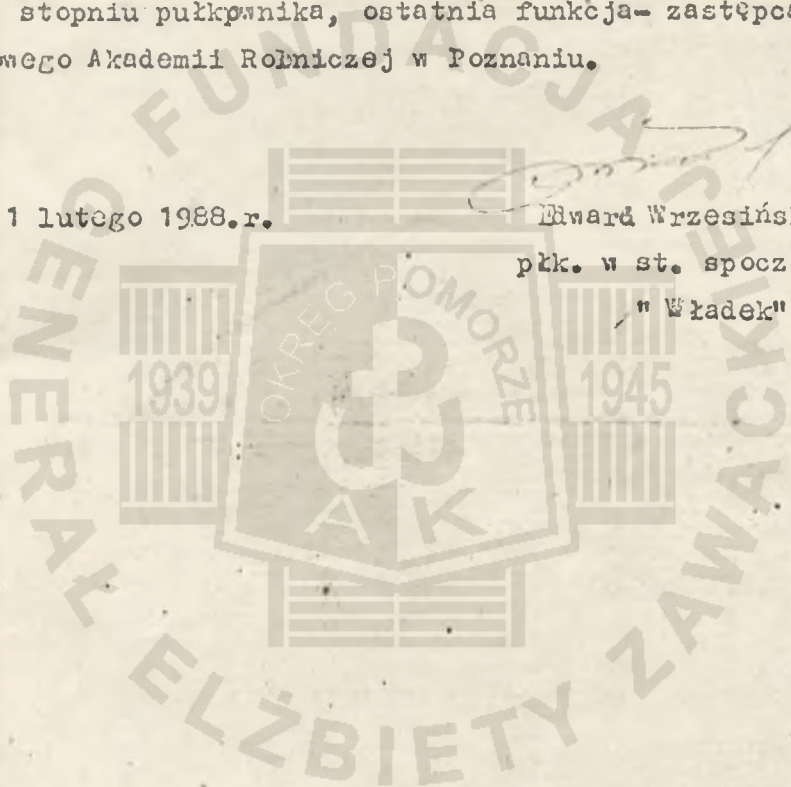
Poznań, dnia 1 lutego 1988.r.

Eduard Wrzesiński

Eduard Wrzesiński

ptk. w st. spocz.

"Władek"

1./2. Dokumenty dotyczące rełtor a: Własimskiego
Edwarda:

1. Leg. nr 6435 odsłuki pamiątkowej
Wotyńskiej Szkoły Podchorążych Deserwy
Artylerii z 27.06. k. 1 s. 1-2
2. Kserokopie leg.
nr 14686 Srebrnego Medalu na Polu
Chwały (1952 r.),
nr Ł-36036 Krzyża Partyzanckiego (1968 r.)
nr 1182-72-53 Krzyża Kawalerskiego
Ordenu Odrodzenia Polski (1972 r.) k. 1 s. 3-4
3. Kserokopie leg.
nr 213-84-88 nr Medal „Za Męstwo w
Wojnie Obronnej 1939 r. (1984 r.); nr 4-98-169 Krzyża AK,
nr 100-84-95 ZO Krzyża Oświęcimskiego (1987 r.) k. 1 s. 5-6
4. Kserokopia leg. nr 573564/30490
Odsłuki Weteranów Walk o Wiepoddę-
gę (1995 r.) k. 1 s. 7-8
5. Kserokopia zesłania nr 573564
Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób
Represjonowanych z 24.06.1997 r. k. 1 s. 9

Utrata prawa noszenia odznaki.

§ 5.

Prawo do noszenia odznaki pamiątkowej Woł. S. P. R. A. tracą:

- a) karani sądownie lub dyscyplinarnie, za dezercję lub samowolne oddalenie się.
- b) oficerowie wykluczeni z korpusu oficerskiego prawomocnym orzeczeniem Oficerskiego Sądu Honorowego,
- c) Inne osoby, fizyczne lub prawne, wymienione w § 3 pod d), na podstawie uchwały ogólnego zebrania oficerskiego Woł. S. P. R. A., zatwierdzonej przez dowódcę O. K., orzekającej pozbawienie tych osób prawa noszenia odznaki.

Zaopatrzenie w odznakę.

§ 7.

Koszta odznaki pamiątkowej Woł. S. P. R. A. ponosi uprawniony.

WOŁYŃSKA
SZKOŁA PODCHORAŻYCH
REZERWY ARTYLERII

im. Marcina Kątskiego

ODZNAKA PAMIĄTKOWA.

LEGITYMACJA

Nr. 6430

Światowy Związek Żołnierzy
ARMII KRAJOWEJ

OKRĘG WIELKOPOLSKI

60-713 Poznań, Al. Niepodległości 18
Tel. 541-462, 541-218

ŚRODOWISKO ŻOŁNIERZY OKRĘGU
POZNAŃSKIEGO - PALAC

Druk. Wincentego i Dominika ZINIOŃ Włodzimierz

*La zgod-
nosie
z wyjm
Przez
Sud
Stawna Wanccha
27.07.2000r.*

Podchorążemu
Mresinskiemu
Edwardowi

została nadana rozkazem Komendy

Woł. S. P. R. A. Nr. 142/38 pkt. 2

z dnia 28 czerwca 1938 roku

odznaka pamiątkowa Woł. S. P. R. A.

Włodzimierz, dnia 24 VII 1938

Komendant Wołyńskiej Szkoły
Podchorążych Rezerwy Artylerii

47 Jolsa

Wyciąg z regulaminu odznaki — 2

Opis odznaki.

§ 1.

Odznaka przedstawia sobą wyłot lufy działa, na tle wnętrza której umieszczone jest godło państwowe. Rozmiar 4 X 4 cm. Całość wykonana ze srebra.

Specsób noszenia odznaki.

§ 2.

Odznakę pamiątkową Woł. S. P. R. A. nosi się na mundurze, umocowaną na śrubce, na lewej piersi, u oficerów 4cm. poniżej guzika kieszeni górnej, u szeregowych—na wysokości 3-go guzika kurtki.

Upoważnienie do noszenia odznaki.

§ 3.

Upoważnienie do nadania odznaki pamiątkowej Woł. S. P. R. A. nabywają,

- a) oficerowie, pełniące faktycznie służbę na stanowisku etatowym w Woł. S. P. R. A. przez przeciąg najmniej jednego roku,
- b) podoficerowie, pełniący faktycznie służbę na stanowisku etatowym w Woł. S. P. R. A. przez przeciąg najmniej jednego roku,
- c) szeregowi z cenzusem, którzy ukończyli Woł. S. P. R. A. z pomyślnym wynikiem i uzyskali tytuł podchorążego,
- d) inne osoby fizyczne lub prawne, które położyły specjalne zasługi dla dobra Woł. S. P. R. A., na podstawie uchwały ogólnego zebrania oficerskiego Woł. S. P. R. A. zatwierdzonej przez Komendanta Woł. S. P. R. A.

RZECZPOSPOLITA POLSKA

LEGITYMACJA

Nr 14686

WARSZAWA

dn. 26 maja 1952 r.

Rozkazem Dowódcy

9 Dyw. Piech. Nr 7

z dnia 28 marca 1947 r.

odznaczony(a) został(a)

por. WRZESIŃSKI

Edward

SREBRNYM MEDALEM
ZASŁUŻONYM NA POLU
CHWAŁY

Kancelaria Cywilna
Prezydenta R. P.

Stanisław Sajdak

Światowy Związek Żołnierzy
ARMII KRAJOWEJ
OKRĘG WIELKOPOLSKA
60-713 Poznań, Al. Niepodległości 18
Tel. 541-462, 541-918
ŚRODOWISKO ŻOŁNIERZY OKRĘGU
POZNAŃSKIEGO » PAŁAC «

*La zgodność
z oryginałem*

*Prezes
Śrad. "Portec"*

Halina Nowicka

Poznań 27.07.2004

POLSKA RZECZPOSPOLITA
LUDOWA

LEGITYMACJA

Nr Ł-36036

WARSZAWA

dn. 7 październ. 1968 r.

UCHWAŁĄ RADY PAŃSTWA

odznaczony(a) został(a)

Ob. płk WRZESIŃSKI

Edward s. Jana

KRZYŻEM
PARTYZANCKIM

PRZEWODNICZĄCY
RADY PAŃSTWA

POLSKA RZECZPOSPOLITA
LUDOWA

LEGITYMACJA

Nr 1182-72-53

WARSZAWA

dn. 5 październ. 1972 r.

UCHWAŁĄ RADY PAŃSTWA

z dnia 5 październ. 1972 r.

odznaczony (a) został (a)

Ob. płk WRZESIŃSKI

Edward s. Jana

KRZYŻEM KAWALERSKIM
ORDERU ODRODZENIA POLSKI

PRZEWODNICZĄCY
RADY PAŃSTWA

ZCPW Nr 1 Zam. 1860 B 130672

Intrografiae - 877 - N-10

Intrografiae - 515

RZECZPOSPOLITA POLSKA

POSTANOWIENIEM

z dnia 26 sierpnia 1998 r.

LEGITYMACJA

Pan **WRZESIŃSKI**

Edward s. Jana

odznaczony został

Nr 4-98-169

**KRZYŻEM
ARMII KRAJOWEJ**

Warszawa

PREZYDENT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Aleksander Kwaśniewski

dnia 26 sierpnia 1998 r.

Aleksander Kwaśniewski

Światowy Związek Żołnierzy
ARMII KRAJOWEJ
OKRĘG WIELKOPOLSKA
60-713 Poznań, Al. Niepodległości 18
Tel. 541-462, 541-918
ŚRODOWISKO ŻOŁNIERZY OKRĘGU
POZNAŃSKIEGO » PAŁAC «

POLSKA RZECZPOSPOLITA
LUDOWA

UCHWAŁĄ RADY PAŃSTWA

odznaczony/a został/a

LEGITYMACJA

Ob. **WRZESIŃSKI**

Edward s. Jana

Nr 213-84-88 MW

**MEDALEM
»ZA UDZIAŁ W WOJNIE
OBROŃNEJ 1939«**

WARSZAWA

PRZEWODNICZĄCY
RADY PAŃSTWA

dn. 25 kwietnia 1984 r.

*La squadrosé
z onygnatenu
Proses
S.rod. "Pałac"
Stanna stonicka*

Poznań 27.07.2006

POLSKA RZECZPOSPOLITA
LUDOWA

UCHWAŁĄ RADY PAŃSTWA

odznaczony(a) został(a)

LEGITYMACJA

Ob. **WRZESIŃSKI**

Edward s. Jana

Nr 100-87-95 KO

KRZYŻEM OŚWIĘCIMSKIM

WARSZAWA

PRZEWODNICZĄCY
RADY PAŃSTWA

25 marca 87

dn. 19 r.

[Signature]
13

RZECZPOSPOLITA
POLSKA

OGOTYMACJA
VETERANÓW
D. W. 1939-1945

573564/30490

Województwo Pomorskie
Urząd Wojewódzki
ul. Długa 10
80-009 Gdańsk
Kontakt: 58 309 10 00
www.woj.gov.pl

[Faint, illegible handwritten text]

Światowy Związek Żołnierzy
ARMII KRAJOWEJ
OKRĘG WIELKOPOLSKA
60-713 Poznań, Al. Niepodległości 18
Tel. 541-462, 541-918
ŚRODOWISKO ŻOŁNIERZY OKRĘGU
POZNAŃSKIEGO » PALAC «

Za zgodność z oryginałem

*Prezes
Śred. "Patac"*

Małgorzata Kowicka

Poznań 29. 07. 2000r.

8

KIEROWNIK
URZĘDU DO SPRAW KOMBATANTÓW
I OSÓB REPRESJONOWANYCH
SEKRETARZ STANU

przyznaje

Panu (Pani) **Edwardowi**
WRZESIŃSKIEMU s. Jana

ODZNAKĘ

WETERANA WALK
O NIEPODLEGŁOŚĆ

Haym

SEKRETARZ STANU

Warszawa, dnia 1995 r.

ZAŚWIADCZENIE

Nr 573564

HRZESIŃSKI

Nazwisko

Edward

Imiona

19.06.1917r. Berlin

Data i miejsce urodzenia

Przedstawia do przechowania
PKP - PKC
wg 150% zniżki

URZĄD DO SPRAW KOMBATANTÓW
I OSÓB REPRESJONOWANYCH

Niniejsze zaświadczenie uprawnia do ulg i świadczeń określonych w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz.U. nr 17, poz. 75 z późniejszymi zmianami).

podpis posiadacza zaświadczenia

upoważnienia
Kierownika Urzędu ds. Kombatantów
i Osób Represjonowanych

Podpis

RODZAJE I OKRESY
ZALICZANE DO UPRAWNIENI
USTAWOWYCH

Okresy		Wyszczególnienie	Przepis ustawy
od	do		
09.39	09.39	Najem obrony	4/2/1
01.40	03.44	ZUS 2-AK	1/2/3
04.44	08.44	Hitler. więzi	3/1/2
09.44	03.45	Oboz koncentr.	3/1/2
10.45	11.47	Prac. 1400h 2 Boli D	25/1
Łącznie: lat 7 = 70 miesięcy 4 = 48			
Zmiana: lat			

Adres zamieszkania

60-803 Poznań
Polna 86A/3

Światowy Związek Żołnierzy
ARMII KRAJOWEJ
OKRĘG WIELKOPOLSKA
60-713 Pątnów, Al. Niepodległości 1B
Tel. 541-462, 541-918
ŚRÓDOWISKO ŻOŁNIERZY OKRĘGU
POZNAŃSKIEGO „PAŁAC”

STWIERDZA SIĘ ZGODNOŚĆ
Z ORYGINAŁEM

Kierownika Urzędu ds. Kombatantów
i Osób Represjonowanych

mgr inż. Włodzimierz Rychlik
Pełnomocnik w woj. poznańskim

SEKRETARZ

Zarząd Środowiska w Pątnowie
Marta Nowicka

1/3. Inne materiały dokumentacyjne
- Wnęsimski Edward:

1. Podziękowanie dyr. Bibl. Głównej
W S O W Q i A w Toruniu z 15.10.1989
za przekazanie historycznych doku-
mentów, kserokop. oryg. k. 1 51

Wyższa Szkoła Oficerska
Wojsk Rakietowych i Artylerii
im gen. J. Bema

ADRES: UL. SOBIESKIEGO 36, 87-100 TORUŃ, Tel. 270-71

TORUŃ, dnia 15.10.89r.

P O D Z I Ę K O W A N I E

Dyrektor i zespół pracowników Biblioteki Głównej
WSOwRiA w Toruniu składają serdeczne podziękowanie
Panu Edwardowi WRZESINSKIEMU.....
za piękny dar w postaci historycznych dokumentów,
które wzbogacą Salę Tradycji naszej Szkoły.

Światowy Związek Żołnierzy
ARMII KRAJOWEJ
OKRĘG WIELKOPOLSKA
60-713 Poznań, Al. Niepodległości 18
Tel. 541-462, 541-918
ŚRODOWISKO ŻOŁNIERZY OKRĘGU
POZNAŃSKIEGO • PAŁAC •

DYREKTOR,
BIBLIOTEKI GŁÓWNEJ

ppłk mg inż. Czesław TOMASZEWSKI

Za zgodności z oryginałem

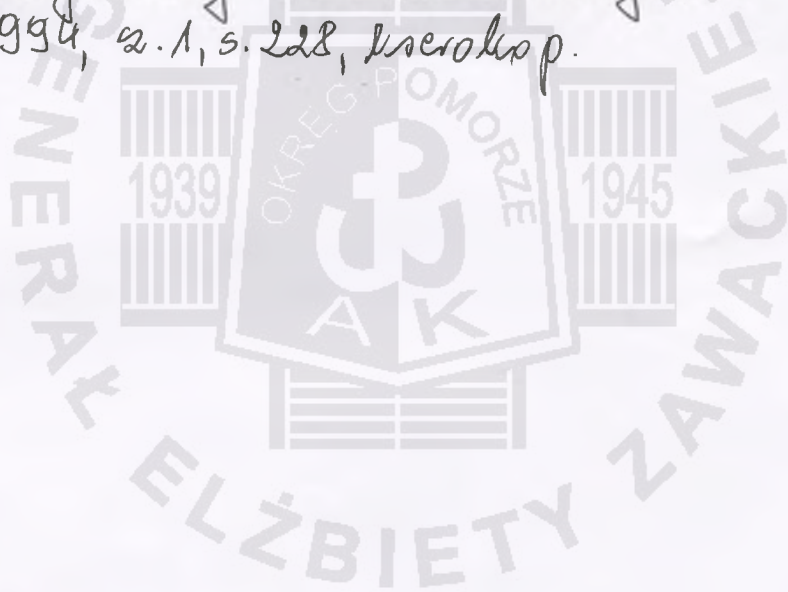
*Prezes
Śred. „Patrie”*

Stanna Monika

Poznań 27.07.2006r.

II. Artykuły uzupełniające relacje -
Wrzesiński Edward:

1. Biogram opracowany przez Jadewsz a
Brukwickiego z uwagami recenzenta, napis k. 3 s. 1-3
2. Biogram Edwarda Wrzesińskiego opracowany
przez Janinę Nowicką, napis, data wpływu
4.02.1939 k. 2 s. 4-5
3. Brukwicki J., biogram Wrzesińskiego Edwarda,
[w:] Słow. biogr. konop. pom. 1939-1945, pod
red. Maciejewskiej-Marcinkowskiej S. i Zawackiej E.,
Tomii 1994, z. 1, s. 228, mszkop. k. 1 s. 6

1. Wrzesiński Edward

- Na pierwszy stopień podoficerski - kapral, oficerski - podporucznik, generalski - generał brygady mianuje się a nie awansuje.

Ur. 19.VI.1917 r. w Berlinie, syn Jana, rzemieślnika i Władysławy z d. Szuwalskiej. Rodzice jego po 1920 r. przenieśli się do Bydgoszczy, gdzie uczęszczał do Gimnazjum Klasycznego i w 1937 r. zdał maturę. Od 1928 r. działał w ZHP. We wrześniu 1937 r. został powołany do Szkoły Podchorążych Rez. Artylerii we Włodzimierzu Woł., następnie był w służbie zawodowej w Szkole Podchorążych Art. w Toruniu. W sierpniu 1939 r. otrzymał przydział do 27 pal we Włodzimierzu Woł.

W walkach z Niemcami nad Bugiem brał udział mianowany ppor., jako d-ca plut. 75 mm armat. Do Bydgoszczy powrócił pod koniec 1939 r. Najpierw pracował jako chałupnik-krawiec, a w czerwcu 1941 r. skierowany został przez Urząd Pracy do Lotniczych Zakł. Amunicyjnych w Osowej Górze. Już na początku 1940 r. Wrzesiński nawiązał pierwsze kontakty konspiracyjne z kolegami gimnazjalnymi i harcerzami, a jego przełożonym był Leon Hoffman ps. "Henryk", kmdt Garn. ZWZ. Otrzymał zadanie zorganizowania Plac. ZWZ-AK w Osowej Górze, gdzie zatrudnionych było wielu polskich podoficerów, wyszkolonych żołnierzy oraz harcerzy i starszych uczniów gimnazjalnych. Jego z-cą został -- st. sierż. Leon Stobrawa ps. "Andrzej". Wrzesiński zorganizował komórki sabotażu, wywiadu i łączności oraz przerzut amunicji, granatów i materiałów wybuchowych na potrzeby konspiracji w Bydgoszczy i partyzantów w Borach Tucholskich. Funkcję kmdta Samodzielnej Plac. Osowa Góra pełnił równoległe z dodatkową (od 1942 r.) funkcją oficera do zleceń specjalnych z zadaniem opiekowania się Sz Sz i utworzenia dodatkowej sieci łączności z KO w Toruniu. Aresztowany przez gestapo 1.IV.1944 r., po śledztwie został

u. IV -
III -
" -
I -
2 -
kopie

2
Sprawdzić we wzmiance
jest w k. 1, s. 228

Wrzesiński Edward ps. "Władek" (1917-...) kmdt Samodzielnej

Plac. Osowa Góra, Garn. AK Bydgoszcz.

Ur. 19.VI.1917 r. w Berlinie, syn Jana, rzemieślnika i Władysławy z d. Szuwalskiej. Rodzice jego po 1920 r. przenieśli się do Bydgoszczy, gdzie uczęszczał do Gimnazjum Klasycznego i w 1937 r. zdał maturę. Od 1928 r. działał w ZHP. We wrześniu 1937 r. został powołany do Szkoły Podchorążych Rez. Artylerii we Włodzimierzu Woł., następnie był w służbie zawodowej w Szkole Podchorążych Art. w Toruniu. W sierpniu 1939 r. otrzymał przydział do 27 pal we Włodzimierzu Woł.

W walkach z Niemcami nad Bugiem brał udział mianowany ppor., jako d-ca plut. 75 mm armat. Do Bydgoszczy powrócił pod koniec 1939 r. Najpierw pracował jako chałupnik-krawiec, a w czerwcu 1941 r. skierowany został przez Urząd Pracy do Lotniczych Zakł. Amunicyjnych w Osowej Górze. Już na początku 1940 r. Wrzesiński nawiązał pierwsze kontakty konspiracyjne z kolegami gimnazjalnymi i harcerzami, a jego przełożonym był Leon Hoffman ps. "Henryk", kmdt Garn. ZWZ. Otrzymał zadanie zorganizowania Plac. ZWZ-AK w Osowej Górze, gdzie zatrudnionych było wielu polskich podoficerów, wyszkolonych żołnierzy oraz harcerzy i starszych uczniów gimnazjalnych. Jego z-cą został -- st. sierż. Leon Stobrawa ps. "Andrzej". Wrzesiński zorganizował komórki sabotażu, wywiadu i łączności oraz przerzut amunicji, granatów i materiałów wybuchowych na potrzeby konspiracji w Bydgoszczy i partyzantów w Borach Tucholskich. Funkcję kmdta Samodzielnej Plac. Osowa Góra pełnił równoległe z dodatkową (od 1942 r.) funkcją oficera do zleceń specjalnych z zadaniem opiekowania się Sz Sz i utworzenia dodatkowej sieci łączności z KO w Toruniu. Aresztowany przez gestapo 1.IV.1944 r., po śledztwie został

osadzony w obozie konc. Stutthof, gdzie przebywał do marca 1945r.

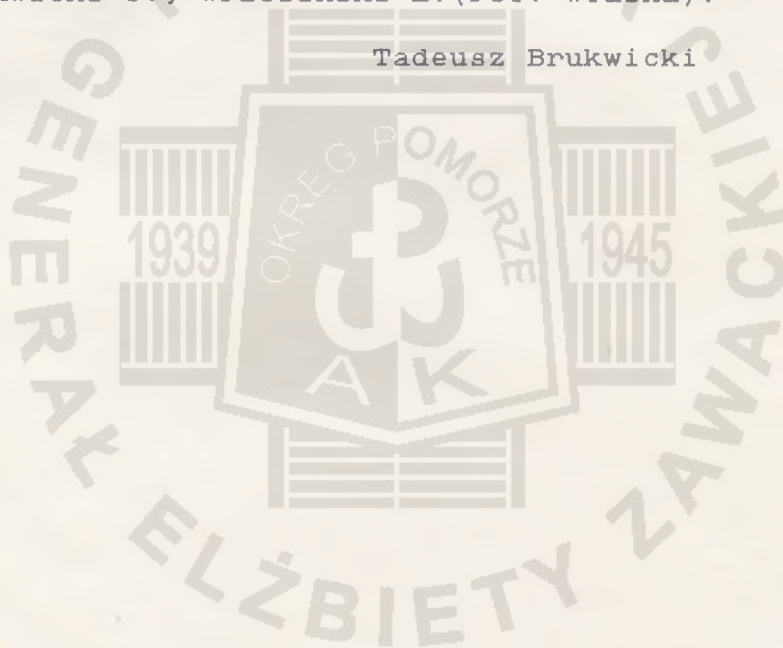
W maju 1945 r. wrócił do Bydgoszczy, a od 25.VI.1945 r. został powołany do służby wojskowej w artylerii. W stopniu pułkownika przeszedł na emeryturę 5.II.1973 r. i zamieszkał w Poznaniu.

Brat Henryk ps. "Tadeusz" ur. w 1923 r., był żołnierzem ZWZ-AK Samodzielnej Plac. Osowa Góra w okresie od czerwca 1941 r. do kwietnia 1943 r., następnie w służbie łączności Garn. AK Bydgoszcz.

AP AK, T.: Brukwicki T., Wrzesiński E. (rel. własna).

HM

Tadeusz Brukwicki

WRZESINSKI EDWARD ps. "Władek" (1917-1998) ppor. AK Inspektoratu Bydgoszcz.

Urodzony 19 czerwca 1917 r. w Berlinie, z ojca Jana Wrzesińskiego i Władysławy Wrzesińskiej z domu Suwalskiej. W 1920 roku w wyniku optowania na rzecz Polski, rodzina przeniosła się do Bydgoszczy. Na Pomorzu spędził swe dzieciństwo i lata młodzieńcze. W szkole podstawowej i średniej należał czynnie do Związku Harcerstwa Polskiego, pełniąc ostatnio obowiązki przybocznego II Hufca harcerzy w Bydgoszczy. Po ukończeniu Państwowego Gimnazjum Klasycznego w Bydgoszczy, w 1937 roku wstąpił ochotniczo do Szkoły Podchorążych Rezerwy Artylwrii we Włodzimierzu Wołyńskim, a po zadeklarowaniu się do służby zawodowej, ukończył Szkołę Podchorążych Artylerii w Toruniu. W sierpniu 1939 r. uzyskał awans na podporucznika i został skierowany przydziałem wojennym do 27.PAL-u w 27. Dywizji Piechoty we Włodzimierzu Wołyńskim. Brał udział w walkach nad Bugiem pod Uściługiem jako dowódca plutonu artylerii. 18. września oddziały zostały zmuszone do opuszczenia swych pozycji i przez Hrubieszów, Zamość, Garwolin podążyły na pomoc Warszawie. Niestety, w okolicach Góry Kalwarii ppor. Wrzesiński dostał się do niewoli. Udało mu się jednak uciec i wrócić do Bydgoszczy.

Na początku stycznia 1940 r. nawiązał kontakt z organizacją Związek Walki Zbrojnej. Został zaprzysiężony i przyjął pseudonim "Władek". Włączył się w organizację sieci ruchu oporu. Skierowany przez Niemców do pracy w Zakładzie Amunicyjnym Lotnictwa w Bydgoszczy - Osowej Górze, zorganizował wśród polskich robotników komórkę konspiracji wojskowej. Z rejonu Osowa Góra systematycznie dostarczał materiały informacyjne dotyczące rodzaju i ilości wysyłanych bomb lotniczych, amunicji oraz kierunków wysyłki. Kierował akcją sabotażu, głównie w zakresie rozbrajania bomb lotniczych, niszczenia wielu materiałów i produkowania braków. Zorganizował przerzuty amunicji karabinowej, rewolwerowej i granatów do oddziałów partyzanckich w Borach Tucholskich i specjalnych oddziałów dywersyjnych w garnizonie i obwodach Inspektoratu Bydgoszcz. Organizował pracę konspiracyjną wśród młodzieży harcerskiej i współpracował z organizacjami AK na terenie Bydgoszczy.

Aresztowany 1.09.1944 r. po przebyciu śledztwa w więzieniu w Gestapo w Bydgoszczy, został wywieziony do obozu koncentracyjnego w Stuthofie, gdzie przebywał do końca wojny.

W czerwcu 1945 r. został powołany do służby wojskowej w LWP. Po weryfikacji stopnia oficerskiego pełnił służbę do 5.02.1973 r. w jednostkach artylerii, ostatnio w stopniu pułkownika na stanowisku zastępcy kierownika Studium Wojskowego Akademii Rolniczej w Poznaniu.

Zmarł 30.12.1998 r., został pochowany na cmentarzu junikowskim w Poznaniu. Był żonaty z Haliną z d. Puścian Wrzesińską, miał dwie córki Alicję i Teresę.

Według oświadczenia Aleksandra Schulza, komendanta garnizonu Bydgoszcz, za pracę organizacyjną w AK ppor. Edward Wrzesiński został odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi z Mieczami, za postawę w obozie koncentracyjnym - Krzyżem Walecznych.

Posiada również Krzyż Armii Krajowej, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Srebrny i Złoty Krzyż Zasługi, Krzyż Partyzancki, Krzyż Oświęcimski, Medal Zasłużony na Polu Chwały, Medal "Za Warszawę 1939-1945", Medal "Za udział w Wojnie Obronnej" 1939 r."

oraz wiele innych odznaczeń wojskowych.

Od grudnia 1997 r. należał do SZZAK Okręg Wielkopolska w Poznaniu.

Opracowano na podstawie życiorysu zmarłego i oświadczeń świadków : Aleksandra Schulza i Tadeusza Brukwickiego.

Hanna Nowicka.

6

Wrześniński Edward ps. "Wlodek" (1917-....) kmdt Samodzielnej Plac. Osowa Góra, Garn. AK Bydgoszcz.

Ur. 19 VI 1917 r. w Berlinie; syn Jana - rzemieślnika i Władysławy z d. Szuwalskiej. Rodzice jego po 1920 r. przenieśli się do Bydgoszczy, gdzie uczęszczał do Gimnazjum Klasycznego i w 1937 r. zdał maturę. Od 1928 r. działał w ZHP. We wrześniu 1937 r. został powołany do Szkoły Podchorążych Rez. Artylerii we Włodzimierzu Wol., następnie był w służbie zawodowej w Szkole Podchorążych Art. w Toruniu. W sierpniu 1939 r. otrzymał przydział do 27 pal we Włodzimierzu Wol.

W walkach z Niemcami nad Bugiem brał udział mianowany ppor., jako dca plut. 75 mm armat. Do Bydgoszczy powrócił pod koniec 1939 r. Najpierw pracował jako chałupnik-krawiec, a w czerwcu 1941 r. skierowany został przez Urząd Pracy do Lotniczych Zakł. Amunicyjnych w Osowej Górze. Już na początku 1940 r. Wrześniński nawiązał pierwsze kontakty konspiracyjne z kolegami gimnazjalnymi i harcerzami, a jego przełożonym był Leon Hoffman ps. "Henryk", kmdt Garn. ZWZ. Otrzymał zadanie zorganizowania Plac. ZWZ-AK w Osowej Górze, gdzie zatrudnionych było wielu polskich podoficerów, wyszkolonych żołnierzy oraz harcerzy i starszych uczniów gimnazjalnych. Jego zcą został st. sierż. →Leon Stobrawa ps. "Andrzej". Wrześniński zorganizował komórki sabotażu, wywiadu i łączności oraz przerzut amunicji, granatów i materiałów wybuchowych na potrzeby konspiracji w Bydgoszczy i partyzantów w Borach Tucholskich. Funkcję kmdta Samodzielnej Plac. Osowa Góra pełnił równoległe z dodatkową (od 1942 r.) funkcją oficera do zleceń specjalnych z zadaniem opieki nad Sz Sz i utworzenia dodatkowej sieci łączności z KO w Toruniu. Aresztowany przez gestapo 1 IV 1944 r., po śledztwie został osadzony w obozie konc. Stutthof, gdzie przebywał do marca 1945r.

W maju 1945 r. wrócił do Bydgoszczy, a od 25 VI 1945 r. został powołany do służby wojskowej w artylerii. W stopniu pułkownika przeszedł na emeryturę 5 II 1973 r. i zamieszkał w Poznaniu.

Brat Henryk ps. "Tadeusz" ur. w 1923 r., był żołnierzem ZWZ-AK Samodzielnej Plac. Osowa Góra w okresie od czerwca 1941 r. do kwietnia 1943 r., następnie w służbie łączności Garn. AK Bydgoszcz.

AP AK, T.: Brukwicki T., Wrześniński E. (rel. własna).

Tadeusz Brukwicki

Źródło: „S. B. K. P. 1939-1945”, pod red. Hanmy
Maciejewskiej - Marcinkowskiej, Elżbiety Łabackiej,
Toruń 1994, cz. I, s. 228.

T: H: 176/ 785 Pom.

Bydgoszcz

Wrzesimski Edward

v. Karty informacyjne

k. 16

nr 176 m,
ptk Wresznieki E

psj Władek 4 Bryde
ptk 1

1. pracował w latach 1941-44 w Zakł. Lot-
niczym Orzełowa

Był d. cz. Stawowy Leon
Nowalukip Władysław
Kwanow Aleksandra,

którym przimierem wytaoń w 1975r umiołki
awanso

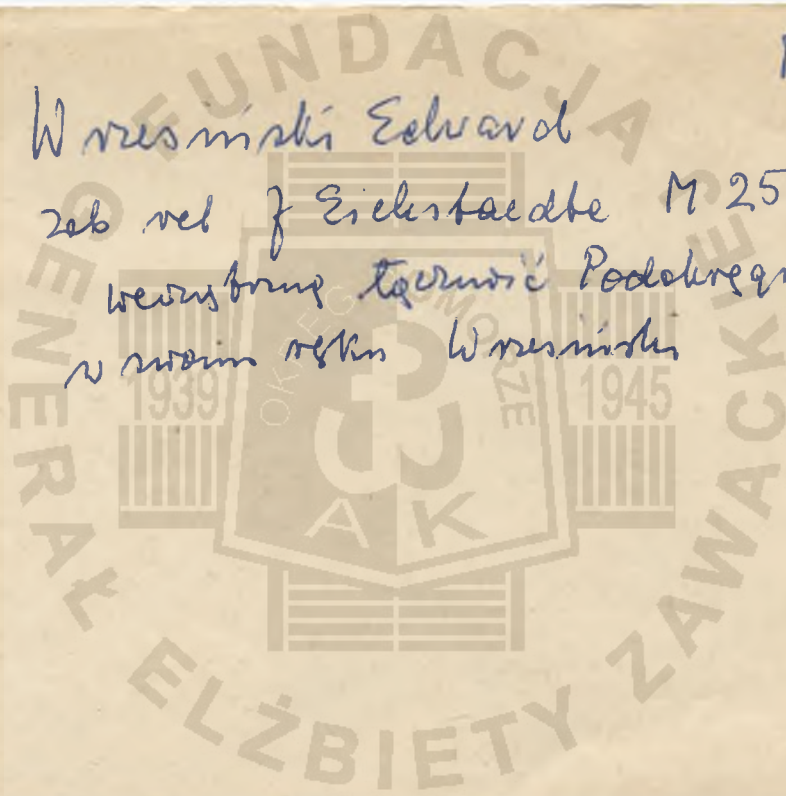
Wniołki te przekazał Klubowi oia b. Kiełcałki
Jadewo Bronkowi 9 m 1988r (ob. tenka T. Bronkowi
Kiepp)

2. nr. 19 VI 1917 w Berlinie

Wresniński Edward
Zob. vol. f. Zickstaedte M. 250
weurstrung toerndic Podokrege met
w swain resten Wresniński

Bydgoszcz
MK
2

92

Wrusimiski Σ tot. Ede Bydgoszcz 3

17 Sclenb-pures daway Σ natkarkim Sery i m)
sto 16
sto 38

W Kapien III 44
winyplimny, ze qestapio go mi stamie
stony mad R. W - bolatowski proutny mami
sledstwa qestapio i obiz kome.

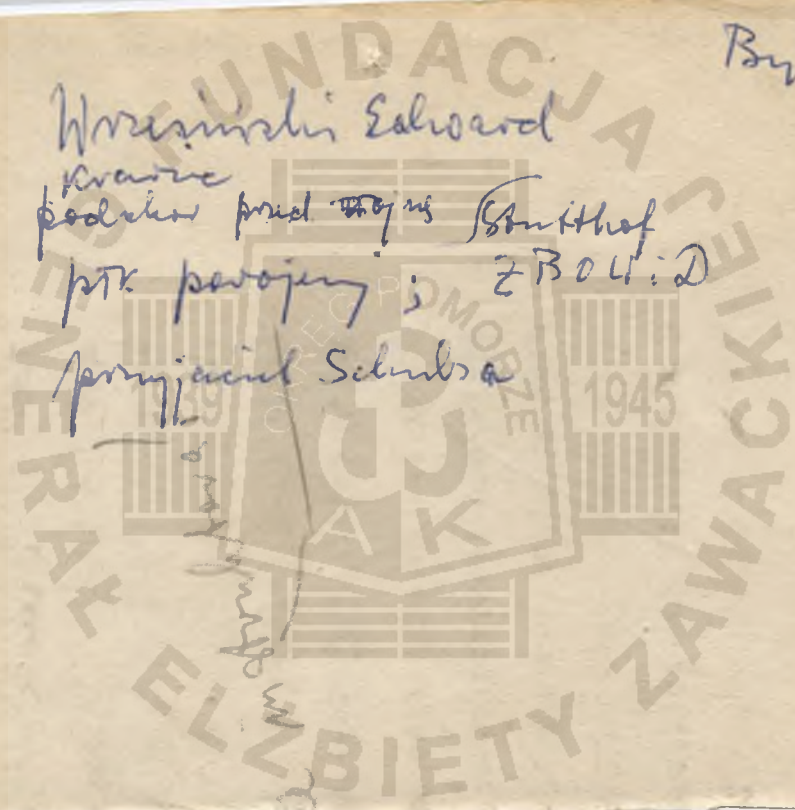
(funkcja? - 22)

M. de li P patk

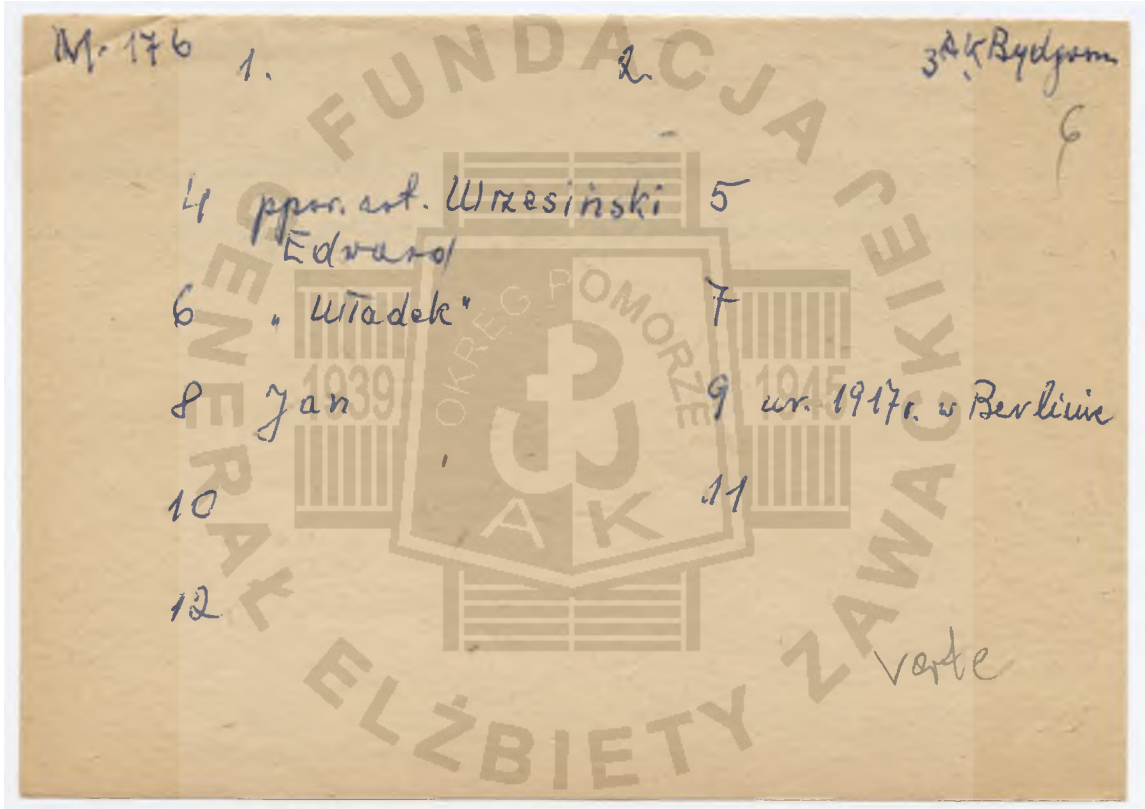
1939 1945
AK
ELŻBIETY ZAWACK

Bydgoszcz 4

Wojciech Edward
Krawiec
podchorążym przed wojną Stutthof
płk. powojenny i ZBOLL:2
przyjaciel Sierbia

M-176

1.

2.

Zak Bydgoszcz

6

4 ppom. ant. Urzesiński 5
Edward

6 " Witadek" 7

8 Jan 1939 9 ur. 1917r. w Berlinie

10 11

12

verte

ppor od 1940 r. w ZWZ dow. placówki ZWZ-AK
w Osowej Górze k. Bydgoszczy, oficer do zadań
spec. Inspektoratu AK w Bydgoszczy, Płk. s. spocz.
LVP Poznań

BYDGOSZCZ

ZWI AK

7

WRZESIŃSKI EDWARD

„WŁADYSŁAW”, „WŁADEK”

Zob. AP AK, INSP. BYDG., T.: BOCIEK W., BRUKWICKI T., DOLATA J.,
MICHAŁSKI L., NIEZBOCZYKI J., NOWICKA - JAGIELSKA H.,

WRZESIŃSKI EDWARD
ps. "WŁADYSŁAW"

BYDGOSZCZ
AK
8

Kmistrz samobrodniej placówki
w Ławiechach Amantujmych Bydgoszcz-
Osłona Góra. oficer eskadry artylerii
do zleceń specjalnych od 11 kwi. 1941 do
1 kwi. 1944r. Högwien Suttthof.
Przesika a Poznaniu.

AK na Pomorzu, s. 254

8 VIII/94

++ Wnęsimiski Edward

Bydgoszcz
PK 9

Nota biograficzna

zob: „Biuletyn” Fundacji nr 1/99

W82. III 101

Wrzesiński Edward, ps. "Władysław"

Działacz partyzan.

okr. pom.
ODR
Bydgoszcz

11

zdob. Nowicki Stanisław, ps. "Strzelczyk"

Bydgoszcz ODR, t.4: M: 114/723, Pom., s.7.

MK 11'09

Wrasimiski Edward

PS. n. W. adels'

Bydg.
Lr 2-RK

12

Rekomendant samodzielnij Dlac. Lr 2-RK w
Osowej Górze; polecit Jozefowi Niesgodzkiemu
zorg. punktu kontaktowego dla D O -
-mieścić się w lokalu prywatnym przy
ul. Zamyszkowej w Bydgos. - nieścisłe do
Szandruka (teatr. kolejowy)

zob. Cosban - Wotycho Stefan, Du byli, wst-
myli i unierali w Jozefowi cho 2011, s. 39 (akt.)
FABAK)

RK. n. 12

Wrzesiński Edward ps. "Włodek"

urodz. 1918r.

por. sz. stałej

oficer do specjal. poruczeń "Dwór"

Krzyż Walecznych

Wykaz odznaczeń "Jary" - Michała

Bydgoszcz
R.K.

13

Bydgoszcz

14

Orzesiński Edward

„Miał w swoich rękach wewnętrzny
Łączność w Poddużę”

uf. w rel. Ed. 250, 12

H.G.

a

FK 15
Bylgosers

WRZESINSKI Edward

ps. "Wrzedełk"

Urodz. 19 VII. 1917 r. w Berlinie

domem rodz. Samuela i Cecylia Osowa
żona, siostr. FK Bylgosers

8 IV. 1944 r. aresztowany przez Gestapo, po sledz-
twie osadzony w obozie Stutthof, uwoln. III. 1945 r.

Żob. Szwarczki Biogr. Towar. Socj. t. 1, s. 228
Fundacja Archiwum Żelazskiej FK
Tomii, 1994 r.

U. Dey/2002

3489.

16

WRZESIŃSKI EDWIG

ps. "Władysław"

1 kmitt placówki Osowej Górze, potem oficer
insp. byrd.

zob.

Bruckwiska Taolecki: Przewidywania o
obrotach Jugo. ZWZ - AK i w Bydgoszczy s. 3, 4
17, 24, 25, 26, 28, 29, 30, 32, 35, 36, 38, 41
Bibl. A.P. A.K.

D.K. 98

M-176

AK-Bydgoszcz

Wrzesiński Edward

Wrzesiński Edward

ZESKANCOWANE

Zakład Produkcyjny w Legnicy
TECZKA DO AKT
SWW 1824-331 ZN-96/1

